

FİLİZ YATAQLARININ AXTARIŞINDA QRAVIKƏŞFİYYATIN TƏTBİQİNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Məmmədov Ə.L., Məmmədov E.M. –I kurs magistrantı
Bakı Dövlət Universiteti

Qravikəşfiyyat işləri filiz rayonlarında geniş istifadə olunur lakin onun istifadəsi bila vasitə filiz cisminin müəyyən olunmasına yönəlmişdir. Bu isə onun imkanlarını məhdudlaşdırır.

Təqdim olunan elmi araşdırma qravikəşfiyyatın müxtəlif növ filiz yataqlarında istifadə olunma şərtlərinin və effektivliyinin təhlilinə həsr olunmuşdur.

Dəmirli kvarsitlərlə əlaqə olan yataqlarda dəmir filiz formasıyanı təşkil edən əsas filiz mineralları martit, hematit və sideritdir. Onların orta sıxlığı geniş hədudlarda dəyişir (3,25-5,0 q/sm³). Fon süxurlara nisbətən sıxlıq artımı dəmirli kvarsitlərdə 0,3-0,6 q/sm³, amfibollu maqnetitli filizlərdə isə 0,3-0,5 q/sm³ çatır.

Belə sıxlıq fərqi onları qravimetrik kəşfiyyat üsulu ilə öyrənilməsində və ayrılmasında effektiv olduğunu göstərir. Dəmirli kvarsitlərin qravimetrik üsulla tədqiqinin üç mərhələsi təklif olunmuşdur. 1.Dəmir filizi sahəsinin ümumi strukturunu qravikəşfiyyat üsulu ilə öyrənmək və dəmir filiz formasıyanının yayılma ərazisini müəyyən etmək. 2.Ayrılan sahələr çərçivəsində geoloji xəritəalma vasitəsilə dəmir filiz yatağının axtarışı. 3.Yüksək konsentrasiyalı filiz cisminin axtarışı.

Kontakt-metasomatik növ dəmir filizi yataqların öyrənilməsində qravikəşfiyyatın effektivliyinə baxılmışdır. Bu növ yataqların dəmir filizi adətən maqnetitlə təmsil olunur və ana süxurlardan yüksək sıxlıqları və maqnit qavracılıqları ilə fərqlənirlər. Sıxlıq artımı 1,0 q/sm³ çata bilər. Bu səbəbdən onlar aydın qravi və maqnit anomaliyaları ilə seçilə bilərlər.

Xromit yataqlarında da qravikəşfiyyatın tədbiqinin xüsusiyyətlərinə baxılmışdır. Bu yataqların ultrasəsi süxurların massivləri ilə əlaqədar olduğu məlumdur. Avto-və hidrotermal metamorfizmə uğradıqlarına görə ultrasəsi süxurların dəyişməsi, serpentinləşməsi müşhidə olunur. Xromit filizinin sıxlıq artımı 1,0-1,5 q/sm³ olması qravikəşfiyyatın tədbiqinə əlverişlidir lakin serpentinləşmiş süxurların sıxlığı xromitlərə yaxın olduğundan oxşar anomaliya yarada bilərlər və bu amil interpretasiya zamanı nəzərə alınmalıdır.